
Obchody 100-lecia Towarzystwa w Oddziałach.

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 23, 142-147

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Urlo, 1977). Tłumacz *Biblii*, przyswoił również polskiej literaturze wybitne dzieła z obszaru kultury zachodnioeuropejskiej (np. S. Weil), zwłaszcza angielskojęzycznej (np. Milton, Blake, Whitman, Yeats, Eliot), w głęboki i twórczy sposób wiążąc tradycję ze współczesnością, a kulturę polską z wartościami powszechnymi.

Stefan Żółkiewski, ur. w 1911 r. w Warszawie, jest jednym z najstarszych prelegentów Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza (jeszcze przed wojną wygłaszał odczyty w Oddziale Warszawskim). Profesor Uniwersytetu Warszawskiego i członek rzeczywisty PAN, po roku 1945 był organizatorem życia polonistycznego, współtwórcą Instytutu Badań Literackich i jego dyrektorem. Marksistowski historyk literatury (m.in. *Spór o Mickiewicza*, 1952), jest również wybitnym teoretykiem i metodologiem zainteresowanym problematyką integracji nauk humanistycznych poprzez szukanie związków i wzajemnych uzupełnień między różnymi współczesnymi kierunkami badań, w szczególności socjologią literatury, antropologią i semiotyką. Twórca teorii kultury literackiej, organizator badań w tym zakresie, swoje stanowisko formułuje w pracy *Kultura, socjologia, semantyka literacka* (1979), wcześniej stosując tę teorię do opisu wybranego zjawiska (*Kultura literacka 1918 - - 1932*; wyd. 1973). Wydawca pism społecznych W. Nałkowskiego (1951) jest także autorem pracy *Perspektywy literatury XX wieku* (1960) i zbioru szkiców *Cetno i lichy* (1983), *Znaki kultury* (1988).

OBCHODY 100-LECIA TOWARZYSTWA W ODDZIAŁACH

BIELSKO-BIAŁA

Obchody setnej rocznicy istnienia Towarzystwa w naszym Oddziale miały następujący kształt:

W okresie poprzedzającym jubileusz ukazały się dwa artykuły: Janusz Wit [L. Dutkiewicz] — *Towarzystwo tylko o rok młodsze*, „Podbeskidzie” 1983, z. 5 - 6/7 - 8; Leopold Dutkiewicz — *Towarzystwa Literackiego ciąg dalszy*, „Podbeskidzie” 1983, z. 8 - 9/9 - 10.

Trzykrotnie wygłaszano kilkuminutowe komunikaty o historii, celach i dokonaniach Towarzystwa na konferencjach metodycznych nauczycieli języka polskiego (mówił prezes Oddziału).

Odbyło się uroczyste zebranie Zarządu Oddziału.

W radiowęźle Liceum Ogólnokształcącego im. S. Konarskiego w Oświęcimiu, miejscu pracy prezesa Oddziału, nadano półgodzinną audycję o historii i dokonaniach Towarzystwa.

W szkołach, w których pracują członkowie Zarządu Oddziału, wygłaszano pogadanki o historii Towarzystwa i jego działalności (ogółem 8 pogadanek)

Jan W. Lachendro

ELBLĄG

W listopadzie 1986 r. zorganizowano uroczyste zebranie, w czasie którego przypomniano 100-letnią historię Towarzystwa ze zwróceniem szczególnej uwagi na sylwetki zasłużonych, długoletnich prezesów. Przedmiotem rozważań była też działalność Oddziału w Elblągu. Oddział istnieje od 1972 r. i ma w swym dorobku wiele spotkań i prelekcji pracowników naukowych z Gdańska, Warszawy, Krakowa i in.

Prezes Oddziału, dr Kazimiera Atamańczuk i mgr Krystyna Sandecka przekazały zebrany informacje i wrażenia z sesji jubileuszowej, która odbyła się w październiku 1986 r. we Wrocławiu.

Członkowie wysłuchali również prelekcji współpracującej z Oddziałem doc. Jadwigi Kotarskiej z Uniwersytetu Gdańskiego na temat: *Percepcja literatury baroku* (wraz z komentarzem metodycznym).

Krystyna Fac

KALISZ

Dla uczczenia Jubileuszu Towarzystwa Zarządu Oddziału zorganizował uroczyste zebranie dla szerokiej rzeszy nauczycieli i uczniów starszych klas licealnych, na którym zapoznano zebranych ze 100-letnią tradycją oraz współczesnymi kierunkami działalności Zarządu Głównego i Oddziału.

Członkowie Towarzystwa wraz z przedstawicielami młodzieży szkół kaliskich udali się także autokarem do Śmiełowa, by zwiedzić tam Muzeum Adama Mickiewicza.

„Ziemia Kaliska” przeprowadziła wywiad z prezesem Oddziału, dzięki czemu szeroki krąg czytelników został poinformowany o tradycjach, dokonaniach i zamierzeniach Towarzystwa w tutejszym środowisku.

Halina Molenda

PABIANICE

Ogólnopolskie obchody 100-lecia Towarzystwa Oddział w Pabianicach połączył z jubileuszem 20-lecia własnej działalności.

Na inauguracyjnej imprezie w dniu 1 X 1986 r. wystąpił dr E. Szymanis z odczytem *Przełom czy kontynuacja — z problematyki III cz. „Dziadów”*. Aktor Teatru im Jaracza w Łodzi, M. Saniternik opowiedział o wrażeniach z pracy nad inscenizacją *Dziadów* w reż. W. Prusa i przedstawił fragmenty kreowanej przez siebie roli ks. Piotra.

Głównym punktem obchodów była zorganizowana 10 XI 1986 r. sesja popularnonaukowa, podczas której prof. I. Opacki omówił 100-letnią działalność Towarzystwa, a następnie wygłosił odczyt na temat: *Tragizm „Pana Tadeusza”*. Kolejne prelekcje wygłosili: dr E. Szymanis *„Oda do młodości”* i *„Wielka improwizacja” jako romantyczne manifesty osobowości twórczej* oraz dr J. Brzozowski *Fragment lożański — próba komentarza*. Formą czynnego udziału młodzieży szkolnej w sesji były recytacje uczniów II LO, poprzedzające odczyty. Na zakończenie aktorzy z Estrady Łódzkiej przedstawili program poetycki złożony z utworów Mickiewicza.

Oddział Pabianicki został uhonorowany listem gratulacyjnym i dyplomem przez Urząd Miasta i Towarzystwo Przyjaciół Pabianic. W lokalnej prasie ukazały się okolicznościowe artykuły.

Zamknięciem obchodów były dwa odczyty wygłoszone przez prof. Z. J. Nowaka: *Dalszy ciąg „Pana Tadeusza”* (11 IX 1987 r.) i *Mickiewicz mniej znany* (21 III 1988 r.).

Genowefa Pewca

POZNAŃ

W ramach obchodów 100-lecia Towarzystwa Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza oraz Oddział Poznański zorganizowały sesję naukową pt. *Dwie emigracje — w XIX w. i współczesna*. Sesja odbyła się 14-15 XII 1986 r. w gmachu Collegium Novum Uniwersytetu. Referaty wygłosili następujący prelegenci: prof. A. Hutnikiewicz — *Historyczne i ideowe przesłanki emigracji i literatury emigracyjnej po 1945 r.*; doc. J. Maciejewski — *Emigracje — rachunek zysków czy strat?*; doc. J. Baluch — *Dziedzice Jana Amosa Komeńskiego*; doc. Z. Osiński — *O problemach polskiego teatru na emigracji na przykładzie biografii twórczej Wacława Radulskiego*; dr A. Fiut — *Gombrowicza i Miłosza gra z formą*; dr W. Wyskiel — *Literatura i emigracja*. Z Oddziału Poznańskiego: doc. Z. Trojanowiczowa — *Dzieje Księgarni Polskiej w Paryżu*; dr R. K. Przybylski — *Krytyka kultury europejskiej w dziennikach A. Bobkowskiego*; dr E. Kraskowska — *Misja polskiego generała. O „emigranckiej” powieści Stefana Themersona*; dr E. Ka-

Obchody 100-lecia Towarzystwa w Pabianicach (dr Jacek Brzozowski z Uniwersytetu Łódzkiego)

Obchody 100-lecia Towarzystwa w Starogardzie Gdańskim (mgr Ryszard Szwoch wręcza Dorocie Landowskiej, laureatce konkursu poezji romantycznej ozdobne wydanie *Pana Tadeusza*)

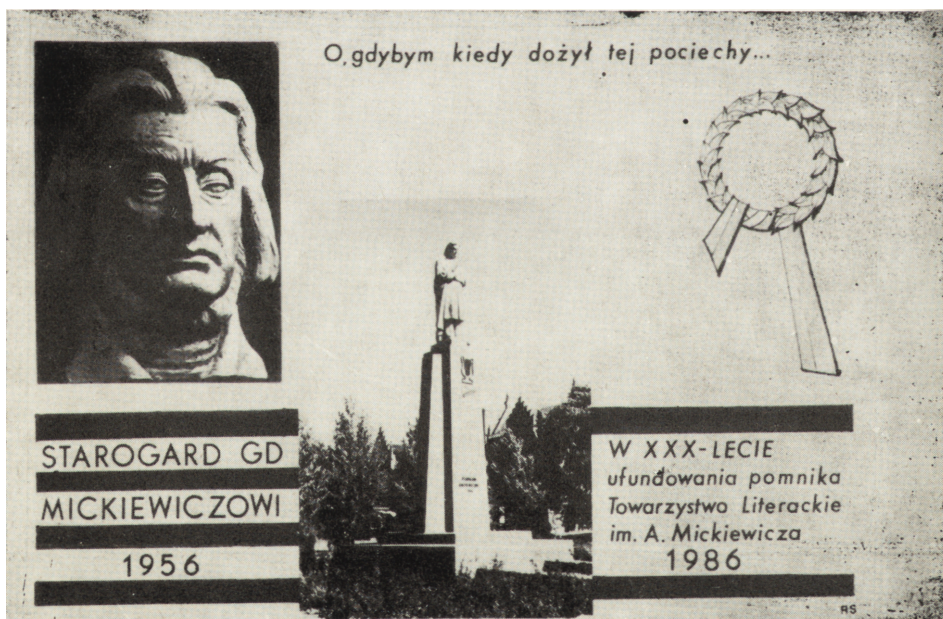
100 L A T
TOWARZYSTWA LITERACKIEGO
im. ADAMA MICKIEWICZA
1886—1986

1951—1986

35 l a t
działalności Oddziału
Towarzystwa Literackiego
im. Adama Mickiewicza
w Kielcach

Zaproszenie na sesję jubileuszową w Kielcach

Okolicznościowa karta pocztowa TLiAM w Starogardzie Gdańskim
(proj. R. Szwoch)

lemba-Kasprzak — *O dramacie Andrzeja Bobkowskiego*; mgr J. Kubiak — *W kręgu refleksji emigrantów polskich i niemieckich: „O rewolucji w Niemczech” Maurycego Mochnackiego*; mgr K. Trybuś — *Emigracja i epos w refleksji Norwida*; mgr B. Bakula — *Emigracje Międzymorza — czy początek dialogu?*

Obrady toczyły się w wypełnionej po brzegi sali. Oprócz członków Oddziału Poznańskiego i studentów w sesji wzięli udział goście z Warszawy, Krakowa, Lublina, Łodzi, Gdańska, Starogardu, Białegostoku, Łomży, Tarnowa. Materiały sesji oczekują na wydanie książkowe. Ich edycją jest zainteresowana jedna z oficyn emigracyjnych.

Bogusław Bakula

P.S. Obszerne sprawozdanie z tej sesji nadesłał Sergiusz Sterna-Wachowiak. Objętość sprawozdania przekraczała jednak możliwości opublikowania go w „Roczniku”.

Red.

PRZEMYSŁ

W Oddziale Przemyskim obchody rocznicowe rozpoczęły się 14 V 1985 r. Tadeusz W. Dobrowolski wygłosił odczyt *U progu wielkiego jubileuszu Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza*. 22 XI 1986 r. w auli I Liceum Ogólnokształcącego odbyła się sesja jubileuszowa z okazji 25-lecia powstania Oddziału, na której mocno wyeksponowano setną rocznicę powstania Towarzystwa.

Sesję otworzyła prezes Oddziału, mgr Włodzimiera Klepacka. Wzięli w niej udział przedstawiciele władz wojewódzkich i miejskich. Po przemówieniach gości odczytany został list prezesa ZG, prof. Z. Libery, a następnie list gratulacyjny wojewody przemyskiego, A. Wojciechowskiego. Zasłużonym, długoletnim członkom Oddziału wręczono medale, odznaczenia i nagrody. Medal Komisji Edukacji Narodowej otrzymali: Z. Kotkowska i T. W. Dobrowolski, odznakę Zasłużonego Działacza Kultury — J. Kmiołek, P. Farbotnik, L. Włodek, nagrody prezydenta miasta — S. Kratochwilowa i Z. Siębab.

Następnie zebrani wysłuchali referatu T. W. Dobrowolskiego *25 lat Przemyskiego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza*. Kolejne referaty wygłosili: prof. Cz. Zgorzelski — *W strefie liryczności „pana Tadeusza”*; doc. Cz. Klak — *Dwie koncepcje bohaterskiej śmierci. (Uwagi o „Reducie Ordon” i „Sowińskim w okopach Woli”)*; doc. P. Żbikowski — *Spór S. Pigionia z T. Boyem-Zeleńskim o Mickiewicza*;

dr J. Winiarski — „Śród pienia ogarów i trąby hałasów” — uwagi o symbolice przestrzeni i dyskursywnej konstrukcji bohatera w „Dziadów” cz. I; dr E. Szymanis — „Oda do młodości”; mgr W. Szturc — *Próba teorii dramatu romantycznego*.

Na zakończenie grupa teatralna WDK przedstawiła program poetycko-muzyczny poświęcony twórczości emigracyjnej Mickiewicza — „O temże dumać na paryskim bruku” w reż. Barbary Płocicy.

Włodzimiera Klepacka

STAROGARD GDAŃSKI

We wrześniu 1956 r. społeczeństwo Starogardu Gdańskiego ufundowało pierwszy na Pomorzu i do tej pory jedyny na tym obszarze pomnik Adama Mickiewicza. Dzieło toruńskiego artysty, Ignacego Zelka, zrosło się już na trwałe z panoramą miasta, stolicy regionu kociewskiego, w którym kult poety i jego twórczość były szczególnie żywe w okresie zaboru pruskiego.

Przypadająca w roku 1986 trzydziesta rocznica ufundowania pomnika zbiegła się z jubileuszem 100-lecia Towarzystwa. Rocznicę te Oddział (zał. w 1980 r.) uczcił poprzez zorganizowanie tzw. „Starogardzkich Dni Mickiewiczowskich”, które odbyły się 28 - 30 IX 1986 r. Zainauguowało je zgromadzenie młodzieży i delegacji społeczeństwa przed pomnikiem Mickiewicza. Wśród pocztów sztandarowych był też sztandar Szkoły Podstawowej nr 6 im. A. Mickiewicza. Po okolicznościowym przemówieniu prezesa Oddziału, mgra Tadeusza Kubiszewskiego, delegacje władz miejskich, zarządu Oddziału, młodzież szkolna oraz starogardzkie kwaciarki złożyły kwiaty u stóp pomnika, po czym wysłuchano deklamacji utworów poety w wykonaniu młodzieży licealnej.

Następnie odbyło się uroczyste spotkanie członków Oddziału. Prelekcję o tradycjach mickiewiczowskich na Kociewiu w XIX i XX w. oraz o formach kultu poety w tym regionie wygłosił sekretarz Oddziału, mgr Ryszard Szwoch, natomiast wiceprezes Oddziału, mgr Edmund Falkowski, przypomniał przebieg obchodów Roku Mickiewiczowskiego 1955/56 na ziemi starogardzkiej.

Podczas tego dwudniowego sympozjum doc. J. Bachórz mówił o *Panu Tadeuszu* jako eposie dającym możliwość wielorakich odczytań, a dr S. Szczepiński przedstawił rolę Mickiewicza w kręgu towiańczyków.

W ramach „Dni” odbył się też konkurs recytatorski poezji romantycznej dla młodzieży szkół ponadpodstawowych. Wręczenie nagród (D. Landowskiej, M. Kalkowskiej, B. Kinowskiej, M. Gajdównie) odbyło się podczas koncertu poetycko-muzycznego. Z recitalem pianistycznym

wystąpiła Jadwiga Lewczuk z Akademii Muzycznej w Gdańsku. Monodram *Epos nasza*, złożony z utworów romantyków polskich, wykonał aktor Andrzej Głowacki.

Ryszard Szwoch

SZCZECIN

Pierwszym akcentem uczczenia 100-letniej działalności Towarzystwa było w Oddziale Szczecińskim zebranie zarządu 19 III 1987 r. Mgr Leokadia Kaczyńska, delegatka na uroczystość 100-lecia we Wrocławiu (24 - 25 września 1986), przedstawiła jej przebieg, a prezes mgr Mieczysław Czajko nakreślił dzieje rozpoczętej w 1953 r. pracy naszego Oddziału.

27 III 1987 r. odbył się otwarty odczyt prof. Marii Straszewskiej z Uniwersytetu Warszawskiego pt. *Joachim Lelewel w legendzie literackiej*. Licznie zebranych słuchaczy poinformowano, że Oddział Szczeciński składa tym samym hołd wszystkim prelegentom, którzy w czasach niewoli i po odzyskaniu niepodległości szerzyli polską kulturę literacką wśród naszego społeczeństwa.

Zofia Wójcicka

ZIELONA GÓRA

Zarząd Oddziału wspólnie z Zakładem Historii i Teorii Literatury Instytutu Filologii Polskiej WSP oraz Lubuskim Towarzystwem Naukowym zorganizował 13 - 14 IV 1987 r. ogólnopolską sesję „W świecie literatury romantycznej”. W osobach referentów reprezentowane były liczne Oddziały Towarzystwa oraz środowiska naukowe Bydgoszczy, Gdańska, Poznania, Torunia, Warszawy, Wrocławia i Zielonej Góry. Sesja zgromadziła wielu wybitnych znawców romantyzmu (m.in. J. Bachórz, M. Inglot, śp. J. Maciejewski, S. Makowski, Z. Sudolski, Z. Trojanowiczowa, J. Trzynadłowski, B. Zakrzewski), którzy wygłosili 17 referatów poświęconych „trójcy romantycznej”, innym twórcom, problematyce, „przekrojowej”, bądź dotyczących kultury epoki. Towarzyszyła im żywa dyskusja. Słuchaczami sesji byli m.in. studenci, pracownicy naukowcy WSP, nauczyciele województwa zielonogórskiego i gorzowskiego, twórcy i działacze kultury.

Sesja znalazła oddźwięk w miejscowej prasie. Księga referatów została złożona w wydawnictwie uczelnianym WSP i ukaże się w roku 1989.

Sesją tą Oddział uczcił setną rocznicę istnienia Towarzystwa oraz 25-letni okres własnej działalności.

Władysław Magnuszewski

Informacje o sesjach jubileuszowych, zorganizowanych w innych Oddziałach, znajdują się w *Wykazie odczytów*.